

EHK toimintakertomus 2014

Eläinten hyvinvointikeskus EHK on kansallinen verkosto, jonka tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin turvaaminen ja parantaminen. EHK kehittää Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran ja Helsingin yliopiston välistä yhteistyötä sekä edistää muutenkin eläinten hyvinvointivalvonnan ja tutkimuksen kansallista sekä kansainvälistä yhteistyötä. Tavoitteeseen pyritään eläinten hyvinvoinnin tutkittua tietoa kokoamalla, seuraamalla ja levittämällä. EHK seuraa aktiivisesti sidosryhmien toimintaa ja tekee yhteistyötä niiden kanssa.

Toimintaa ohjaa seitsenhenkkinen johtoryhmä. Johtoryhmä kokoontui vuoden 2014 aikana viisi kertaa. Johtoryhmän kokoonpano, varsinainen jäsen (varajäsen) on seuraava: Susanna Ahlström (Riitta Heinonen) / Maa- ja metsätalousministeriö, Pirjo Kortnesniemi / Eläintautien torjuntayhdistys (Heidi Härtel / HKScan), Leena Ahola / Itä-Suomen yliopisto (Hannu T. Korhonen / Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus), Anna Valros (Laura Hänninen) ja Outi Vainio (Olli Peltoniemi) / Helsingin yliopisto, Taina Aaltonen (Terhi Laaksonen) ja Jaana Mikkola (Taina Mikkonen) Elintarviketurvallisuusvirasto Evira.

EHK:ssa työskentelivät vuonna 2014 johtaja Satu Raussi ja tiedottaja Tiina Kauppinen. EHK:n projekteissa työskentelivät vuonna 2014 FT Marianna Norring ja MMM Terhi Jääskeläinen.

Tässä toimintakertomuksessa esitetään EHK:n toiminta vuonna 2014 yhdessä EHK joryn 26.2.2014 hyväksymien vuoden 2014 tulostavoitteiden kanssa.

Eläintietosivut. EHK avaa kansalaisille suunnatun sähköisen eläintietosivuston osoitteessa eläintieto.fi. Vanhan EHK-blogisivuston sisältö siirtyy kokonaisuudessaan uudelle sivustolle ja vanha sivusto lakkautetaan. Uudella eläintietosivustolla on tietoa eläinten hyvinvoinnista, hyvinvoinnin määritelmästä, eläimistä ja niiden hyvinvoinnista osana yhteiskuntaa, ja eri eläinlajien hyvinvoinnista yksityiskohtaisemmin. Sivustolla on myös mm. Ajankohtaista-osio, jonne siirtyy aiempi EHK:n blogi, sekä Julkaisut, Tapahtumakalenteri ym.

EHK:n eläintietosivut avattiin maaliskuussa. Sivujen virallinen avaus tapahtui 10.3. maa- ja metsätalousministeriön järjestämässä tiedotustilaisuudessa Helsingissä. Eläintietosivujen sisältö on suunnitellun mukainen. Kesällä sivustoa päivitettiin lisäämällä eläinlajikohtainen osa lampaiden hyvinvoinnista. Loppuvuodelle suunniteltua turkiseläinosiota ei ehditty toteuttaa 2014 aikana. EHK:n vanhaa blogisivustoa ei lakkautettu, sillä yleisölle haluttiin jättää mahdollisuus lukea sivustolla olevia vanhempia blogikirjoituksia.

Viestintä. EHK toteuttaa johtoryhmän hyväksymää viestintäsuunnitelmaa. Viestinnän painopisteenä on edellisen vuoden tapaan eläintietosivusto. Sosiaalisessa mediassa jatketaan ajankohtaisten eläinten hyvinvointiuutisten jakamista Facebookissa nimellä Eläinten hyvinvointikeskus, Twitterissä nimellä Ehkeskus, ja muissa medioissa soveltaen tarpeen mukaan.

Perusviestintä

Viestintäsuunnitelmaa toteutettiin suunnitelman mukaisesti, aktiivisesti sosiaalisessa mediassa tiedottaen. Blogikirjoituksia ilmestyi vuonna 2014 yhteensä 56 kappaletta (tammikuu 7, helmikuu 5, maaliskuu 6, huhtikuu 5, toukokuu 4, kesäkuu 6, heinäkuu 0, elokuu 4, syyskuu 5, lokakuu 6, marraskuu 5 ja joulukuu 3 kpl). *Uusi blogi on itsenäinen julkaisufoorumi, jolla julkaistaan vain EHK:n omaa tuotantoa olevia ja EHK:lle kirjoitettuja vieraskynätekstejä eli kirjoituksia, jotka eivät ole luettavissa muualla.* Yhteistyötahojen tiedotteita ym. muualta verkosta löytyvää julkaistaan vain poikkeustilanteissa erityisen painoarvon perusteella. Eläintietosivujen ajankohtaiset eläinten hyvinvointiuutiset päivitettiin arkipäivisin ja tapahtumien lista pidettiin ajantasaisena. Tiedotteita muun muassa EHK:n tuoreista selvityksistä lähetettiin tilanteen mukaan kohdistetusti sidosryhmille ja medialle. Vanhanaikaisesta uutiskirjeestä luovuttiin eläintietosivujen julkaisun yhteydessä.

Sosiaalinen media

EHK toimii Facebookissa nimellä Eläinten hyvinvointikeskus. Facebook-sivulle linkitettiin päivittäin 3–5 uutista. Facebookissa EHK:lla oli vuoden lopussa 3460 ”tykkääjää”. Tykkääjät seuraavat ja kommentoivat EHK:n linkittämiä uutisia. EHK toimii Twitterissä nimellä Ehkeskus. Twitteriin päivitettiin arkipäivisin 5–10 uutislinkkiä (samat kuin Facebookissa sekä muutamia muita). EHK:lla oli vuoden 2014 lopussa Twitterissä 620 seuraajaa. Twitter-seuraajat ovat yksityishenkilöitä, yhteisöjä ja järjestöjä, jotka keskustelevat ja jakavat linkkejä edelleen. EHK osallistui sosiaaliseen mediaan aiempia vuosia laajemmin. EHK on nyt myös Wikipediassa sekä Pinterest-kuvanjakopalvelussa.

Viestintäyhteistyö maa- ja metsätalousministeriön kanssa

Viestintäyhteistyö maa- ja metsätalousministeriön viestinnän kanssa oli vilkasta. EHK osallistui Oripäässä järjestettyyn OKRA-maatalousnäyttelyyn sekä Helsingissä järjestettyyn ELMA-näyttelyyn, molempiin yhdessä eläinsuojeluasiamiehen kanssa. OKRA:ssa esiinnyttiin päivittäin näyttelyn päälavalla kertoen eläinten hyvinvoinnin käsitteestä ja ajankohtaisista asioista. Näyttelyiden yhteydessä toteutettuun kyselymme osallistui lähes 1 500 vastaajaa ja lukuisten ihmisten kanssa keskusteltiin molempien näyttelyiden aikana. MMM järjesti yhdessä EHK:n kanssa vuoden aikana kaksi tiedotustilaisuutta. Tiedotustilaisuus 10.3. koski eläinten hyvinvoinnin ajankohtaisia yhteiskunnallisia asioita (eläintietosivujen avaus, eläinsuojelulain uudistus ja kolmen eläinneuvottelukunnan esittely). Toisessa tiedotustilaisuudessa 14.10. julkistettiin EHK:n selvitys nautojen parressa ja pihatossa pidon hyvinvointi- ja talousvaikutuksista.

Eläinten hyvinvointiraportti II. Järjestyksessään toisen, vuonna 2015 julkaistavan eläinten hyvinvointiraportin sisältö suunnitellaan johtoryhmän kanssa. Edellisen raportin tietoja päivitetään, kerätään uutta tietoa sekä pyydetään vieraskynäkirjoituksia. Raportin käsikirjoitus valmistellaan.

Uuden raportin sisältö suunniteltiin kolmessa johtoryhmän kokouksessa vuonna 2014. Edellisen raportin tietoja päivitettiin, uutta tietoa kerättiin ja vieraskynäkirjoituksia pyydettiin kuluneen vuoden aikana.

Evira-yhteistyö. EHK avustaa tarvittaessa Eviraa eläinten hyvinvoinnin valvonnan suunnitteluun liittyvissä tehtävissä. EHK osallistuu Eviran sikojen hyvinvoinnin toimenpideohjelmaan.

Eviran eläinten hyvinvointijaoksen kanssa pidettiin vuoden aikana neljä palaveria, joissa käytiin läpi ajankohtaisia eläinten hyvinvointiasioita. EHK osallistui Eviran sikojen hyvinvoinnin toimenpideohjelmaan avustamalla esitteiden tekemisessä ja osallistumalla toimenpideohjelman kokouksiin.

Sidosryhmäyhteistyö. EHK lisää yhteistyötä ja verkostoituu resurssiensa mukaan eläinalan eri toimijoiden kanssa. Toimijat ovat esimerkiksi eläinalan yhdistyksiä, järjestöjä, ammattiliittoja, tieteellisiä seuroja, seura- ja harrastuseläintoimijoita tai elinkeinon ja kaupan edustajia.

EHK on vierailut useiden toimijoiden luona vuoden aikana. Vierailuja on toteutettu monesti eläinsuojeluasiamiehen kanssa hänen aloitteestaan, jolloin on voitu kertoa EHK:n toiminnan erityispiirteistä ja EHK:n ja eläinsuojeluasiamiehen tavoitteiden ja toiminnan yhtäläisyyksistä ja eroista. Sidosryhmätapaamiset on listattu toimintakertomuksen liitteeseen.

Lainsäädäntö. EHK osallistuu eläinsuojelulain uudistuksen ohjausryhmän työhön ja antaa tarvittaessa lausuntoja eläinten hyvinvoinnin säädösluonnoksiin.

Eläinsuojelulain uudistuksen ohjausryhmä

EHK osallistui vuoden aikana jokaiseen viiteen eläinsuojelulain uudistuksen ohjausryhmän kokoukseen. Blogissa kerrottiin kokousten sisällöstä.

Lausunnot

EHK antoi maa- ja metsätalousvaliokunnalle lausunnon hallituksen esityksestä luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta. Opetushallitusta, opetusministeriä ja eduskunnan eläinsuojeluryhmää lähestyttiin kirjeellä, jossa kerrottiin tarpeesta lisätä eläinten hyvinvointitiedon opetusta peruskoulussa. Uusiin perus- ja lukio-opetuksen opetussuunnitelmaluonnoksiin kommentoitiin niin ikään eläinten hyvinvointitiedon lisäämisen tärkeydestä. Maa- ja metsätalousministeriölle ehdotettiin jäseniä toiseen seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntaan. Tuotanto- sekä seura ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat tekivät mmm:lle lausunnot tuotanto- sekä seura- ja harrastuseläimille olennaisista käyttäytymistarpeista EHK:n avustamana.

Lopetusasetuksen edellyttämä tieteellinen asiantuntemus eli national contact point. EHK antaa lopetusasetuksen (neuvoston asetus eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä, 1099/2009) edellyttämää tieteellistä asiantuntemusta viranomaisille. EHK:n naudan, sian ja siipikarjan teurastuksen hyvän toimintatavan oppaalle haetaan Eviran hyväksyntä ja oppaita päivitetään.

Lopetusasetuksen edellyttämä tieteellinen asiantuntemus

Viranomaiset eivät muutamaa tapausta lukuun ottamatta juuri käyttäneet EHK:n lopetusasetuksen (neuvoston asetus eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä, 1099/2009) edellyttämää tieteellistä asiantuntemusta. Contact point -yhteydenotot liittyivät siipikarjan kuljetukseen, lopetukseen ja kotitarpeeksi teurastamiseen.

Hyvän toimintatavan oppaat

Evira tarkasti EHK:n eläinten teurastuksen ja lopetuksen hyvän toimintatavan oppaat. Oppaat korjattiin Eviran edellyttämällä tavalla. Päivitetyt oppaat löytyvät EHK:n eläintietosivuilta. Oppaiden paperisia versioita ja ruotsinkielisiä käännöksiä tiedusteltiin vuoden aikana jonkin verran.

Kansainvälinen toiminta. EHK seuraa eurooppalaisen eläinten hyvinvoinnin viitekeskuksen muodostumista ja verkostoituu olemassa olevien eurooppalaisten eläinten hyvinvointikeskusten kanssa.

Vuoden aikana vierailtiin kaksi kertaa Ruotsin eläinten hyvinvointikeskuksessa Uppsalassa. Helmikuussa käytiin Ruotsin eläinten hyvinvointikeskuksen viisivuotisseminaarissa ja maaliskuussa Uppsalassa perustettiin yhdessä Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan kesken Pohjoismainen eläinten hyvinvointikeskus NordCAW (Nordic Centre for Animal Welfare). Johtaja osallistui elokuussa Ranskan Clermont-Ferrandissa järjestettyyn WAFL2014 -konferenssiin (International Conference on the Assessment of Animal Welfare at Farm and Group Level).

Konferenssissa esiteltiin saksalaisten viranomaisten vertailu eurooppalaisista eläinten hyvinvointiraporteista. Vertailussa EHK:n vuoden 2012 raportti erottui edukseen.

Hankkeet. EHK toteuttaa erikseen sovitusti eläinten hyvinvointihankkeita. Vuoden 2014 hanke on eläinsuojelulain uudistukseen liittyvä selvitys nautojen parressa vs. pihatossa pidon hyvinvointi- ja talousvaikutuksista. EHK osallistuu tarvittaessa mahdollisuuksien mukaan kansallisten eläinten hyvinvointihankkeiden ohjausryhmiin.

Selvitykset

Selvitys nautojen parressa ja pihatossa pidon hyvinvointi- ja talousvaikutuksista tehtiin vuoden 2014 aikana. Selvityksen hyvinvointiosasta vastasi FT Marianna Norring HY:n eläinlääketieteellisestä tiedekunnasta ja talousvaikutusosasta erikoistutkija Anna-Maija Heikkilä ja tutkija Olli Niskanen MTT:n Taloustutkimuksesta. Vuoden 2014 aikana selvitettiin lisäksi emakoiden tiineytyshäikeistä luopumisen mahdollisuutta. Selvityksen EHK:lla teki MMM Terhi Jääskeläinen.

Ohjausryhmät

EHK oli vuonna 2014 mukana seuraavien maa- ja metsätalousministeriön rahoittamien hankkeiden ohjausryhmissä: Vasikoiden vaihtoehtoiset nupoutuskeinot (HY/Laura Hänninen) ja Kuivitus osaksi kannattavaa lypsykarjataloutta (TTS/Sakari Alasuutari). Hankkeiden ohjausryhmät kokoontuivat 1–4 kertaa vuodessa; myös sähköpostikokouksia pidettiin. EHK osallistui kokouksiin aikataulun sallimissa rajoissa.

Asiantuntijapalvelut

EHK toimi vuoden aikana asiantuntijana MTT:lle uuden eläinten hyvinvointikorvauksen suunnittelussa.

EHK oli mukana alihankkijana MTT Taloustutkimuksen hakemuksessa ”Selvitys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007–2013 eläinten hyvinvointituen vaikutuksista”. Hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen.

Hankehakemukset

EHK tiedossa olevat määrärahat vuodelle 2015 eivät riitä kattamaan palkka- ja toimintamenoja toisin kuin edellisinä toimintavuosina. Kompensaatioksi haettiin vuoden aikana rahoitusta kahteen eri hankkeeseen. Ruokaketju-rahoitusta haettiin Maaseutuvirastosta hankkeelle ”Hyvinvointia hyllylle, tietoa tarjolle – kuluttajan opas vastuullisiin valintoihin eläinten hyvinvoinnin ja tuotannon läpinäkyvyyden turvaamiseksi”. Hankkeessa on tarkoitus selvittää kuluttajien käsityksiä tuotantoeläinten hyvinvoinnista ja tehdä eläintietosivuille kuluttajille suunnattu tietopaketti mobiiliversioineen. Hyvinvointia hyllylle hankkeeseen saatiin vuoden lopussa myönteinen rahoituspäätös. Maatilatalouden kehittämisrahastosta (MAKERA) haettiin rahoitusta tutkimusprojektille ”Eettinen laatu sianlihan kuluttajahintoihin (ELSI-hanke)”. Hankkeen tarkoituksena on selvittää, millaisin edellytyksin Suomeen olisi mahdollista luoda taloudellisesti kannattava sianlihatuotteiden merkintäjärjestelmä, jossa tuotanto-olot täyttäisivät merkittävästi lainsäädäntöä korkeammat hyvinvointi- ja ympäristökriteerit. MAKERA hankkeiden rahoitus selviää vuoden 2015 aikana.

Tapahtumat. EHK osallistuu resurssiensa mukaan seuraavien tilaisuuksien suunnitteluun ja/tai toteutukseen:

- **eurooppalaisten eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien kokouksen (EuroFAWC 2015) suunnittelu**
- **Suomen eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien kutsuseminaari *Eläimen arvo ja asema* (5/2014)**
- **Suomen soveltavan etologian seuran ja Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen eläintutkimuksen seuran *Eläintutkimuspäivät* (4/2014)**
- **Kaikkien tuotantosuuntien edustajille järjestettävä seminaari (syksy 2014) yhdessä eläinsuojeluasiamiehen kanssa**

EuroFAWC 2015 -kokousta ei pidetä Suomessa vuonna 2015. EHK osallistui eläinsuojeluasiamiehen järjestämään Eläimen arvo ja asema -seminaariin. Suomen soveltavan etologian seuran ja Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen eläintutkimuksen seuran Eläintutkimuspäivien järjestelyihin osallistuttiin ja Eläintutkimuspäivillä pidettiin keynote-puheenvuoro. Eri tuotantosuuntien (broileri, kananmuna, kalkkuna, sika, lypsylehmä, emolehmä, naudanliha ja vuohi) edustajille järjestettiin syksyllä seminaari yhdessä eläinsuojeluasiamiehen kanssa.

Toimintasuunnitelma. Tehdään EHK:n johtoryhmässä hyväksyttävä toimintasuunnitelma vuosille 2014–2015. Suunnitelma julkaistaan eläintietosivuilla. Toimintasuunnitelmaan sisältyy vuonna 2013 päivitetty yksityiskohtainen viestintäsuunnitelma.

EHK:n toimintasuunnitelma vuosille 2014–2015 tehtiin johtoryhmässä ja hyväksyttiin johtoryhmän kokouksessa. Toimintasuunnitelma löytyy eläintietosivujen Julkaisutvälilehdeltä. Viestintäsuunnitelma vuodelle 2015 päivitetään, kun hankehakemukset ratkeavat ja vuoden 2015 budjetti on tiedossa.

Eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien sihteerityö. EHK toimii tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan sihteerinä toimikautena 1.5.2013–30.4.2016 sekä seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan sihteerinä toimikautena 1.10.2011–30.9.2014. Ennen seuraavalle toimikaudelle nimittämistä asiasta päätetään erikseen. Sihteeriksi kutsuu neuvottelukunnat koolle, valmistelee esityslistan, järjestää kokouksissa kuultavat asiantuntijat paikalle, kirjoittaa kokoukspöytäkirjat, valmistelee neuvottelukuntien antamat lausunnot, tiedotteet ym. tuotokset sekä kertoo neuvottelukuntien kokousten sisällöistä kansantajuisesti EHK:n blogissa. EHK seuraa, tiedottaa ja bloggaa myös tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kokouksissa käsitellyistä asioista.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa ja antoi kolme kannanottoa tai lausuntoa. Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa ja antoi kolme kannanottoa tai lausuntoa. Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Kokousten sisällöstä kerrottiin ja neuvottelukuntien lausunnot julkaistiin EHK:n blogissa.

EHK:n toimintakertomus vuodelta 2014 on hyväksytty eläinten hyvinvointikeskuksen johtoryhmän kokouksessa 10.12.2015.

Helsingissä 10.12.2015

Satu Raussi
johtaja
Eläinten hyvinvointikeskus

Tiina Kauppinen
tiedottaja
Eläinten hyvinvointikeskus

Susanna Ahlström
Eläinlääkintöylitarkastaja
EHK:n johtoryhmän puheenjohtaja
Maa- ja metsätalousministeriö